

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. sausio 22 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 77/388/EEB — PVM — Atleidimas nuo mokesčio — 13 straipsnio B skirsnio b punktas — Atleistas nuo mokesčio nekilnojamojo turto nuomos sąvoka — Futbolo stadiono suteikimas naudotis už atlyginimą — Panaudos sutartis, kurioje savininkui paliekamos tam tikros teisės ir prerogatyvos — Savininko suteiktos įvairios paslaugos, už kurias sumokama 80 % sutartyje numatyto atlyginimo“

Byloje C-55/14

dėl *Cour d'appel de Mons* (Belgija) 2014 m. sausio 31 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. vasario 5 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Régie communale autonome du stade Luc Varenne

prieš

Belgijos valstybę

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro devintosios kolegijos pirmininko pareigas einantis J. Malenovský, teisėjai M. Safjan (pranešėjas) ir A. Prechal,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Régie communale autonome du stade Luc Varenne*, atstovaujamos advokato W. Panis,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos M. Jacobs ir J.-C. Halleux,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos I. Bakopoulou ir V. Stroumpouli,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir M. Gijzen,
- Europos Komisijos, atstovaujamos C. Soulay ir L. Lozano Palacios,

* Proceso kalba: prancūzų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388 dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23, toliau – Šeštoji direktyva) 13 straipsnio B skirsnio b punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Régie communale autonome du stade Luc Varenne* (toliau – *Régie*) ir Belgijos valstybės ginčą dėl pridėtinės vertės mokesčio (PVM), iš viso 1 350 001,79 eurų sumos, kuris buvo priskaičiuotas už *Luc Varenne* futbolo stadiono sporto patalpų įsigijimą, atskaitymo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Šeštosios direktyvos 2 straipsnyje, kuris patenka į II antraštinę dalį „Taikymo sritis“, nustatyta:

„[PVM] apmokestinamas:

1. prekių tiekimas ar paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygį prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks;

<...>“

- 4 Šios direktyvos 13 straipsnio „Atleidimas nuo mokesčio šalies teritorijos ribose“ B skirsnyje „Kiti atleidimo nuo mokesčio atvejai“ numatyta:

„Valstybės narės, nepažeisdamos kitų Bendrijos nuostatų ir taikydamos sąlygas, kurias jos nustato, siekdamos užtikrinti teisingą ir sąžiningą toliau nurodytų atleidimo nuo mokesčio atvejų taikymą, užkirsti kelią bet kokiam mokesčių vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui, atleidžia nuo mokesčio:

<...>

- b) nekilnojamojo turto [finansinę nuomą ir] nuomą, išskyrus:

1. apgyvendinimo paslaugų, kaip jas apibrėžia valstybių narių įstatymai, teikimui viešbučiuose ar panašią veiklą vykdančiose įstaigose, įskaitant apgyvendinimą poilsiavietėse ar stovyklauti įrengtose vietose;
2. patalpų ir vietos nuomą automobilių stovėjimui;
3. pastoviai instaliuotų įrenginių ir mašinų nuomą;
4. seifų nuomą.

Valstybės narės gali dar labiau riboti šį atleidimą nuo mokesčio;

<...>“

- 5 Minėtos Šeštosios direktyvos nuostatos turinys beveik nepakeistas buvo perkeltas į 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, p. 1) 135 straipsnį; ja Šeštoji direktyva ir jos vėlesni pakeitimai išdėstyti naujoje redakcijoje.
- 6 Šeštosios direktyvos (dabar – Direktyvos 2006/112 168 straipsnis) 17 straipsnio 2 dalies a punktas suformuluotas taip:
- „Tiek, kiek prekes ir paslaugas apmokestinamasis asmuo naudoja savo apmokestinamiesiems sandoriams, apmokestinamas asmuo turi turėti teisę iš mokesčio, kurį jis turi sumokėti, atskaityti:
- a) mokėtiną ar sumokėtą [PVM] toje valstybėje narėje už prekių tiekimą ar paslaugų teikimą, kurį jam atliko ar turi atlikti kitas apmokestinamasis asmuo.“

Belgijos teisė

- 7 Pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos Pridėtinės vertės mokesčio kodekso (*Code de la taxe sur la valeur ajoutée*, toliau – PVM kodeksas) redakcijos 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta:
- „Paslaugų teikimui už atlygį prilyginamas apmokestinamojo asmens atliekamas turto, sudarančio verslui skirtą turto dalį, naudojimas savo ar savo darbuotojų privatiems poreikiams arba bendrai su jo ekonomine veikla nesusijusiems tikslams, jei šis turtas suteikia teisę visiškai ar iš dalies atskaityti mokesť.“
- 8 PVM kodekso 44 straipsnio 3 dalies 2° punkte numatyta, kad nuo PVM mokesčio atleidžiami tokie sandoriai:
- „pagal prigimtį nekilnojamojo turto finansinė nuoma, nuoma ir nuomos perleidimas, taip pat naudojimas šiuo turtu, laikantis 19 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, išskyrus:
- a) šias paslaugas:
- vietų automobiliams stovėti,
  - turtui laikyti,
  - įrengtų patalpų viešbučiuose, moteliuose ir įstaigose, apgyvendinančiose svečius už atlygį, taip pat
  - vietų poilsiavietėms
- suteikimas;
- b) įmonės, užsiimančias nekilnojamojo turto nuoma-finansavimu, arba nuoma, kuri laikoma tikrąją nekilnojamojo turto išperkamąją nuoma, kai ši įmonė stato, užsako statybas arba įsigyja, taikant mokesť, statinį, kuris yra sutarties dalykas, ir priėmėjas priima šį turtą nuomoti, kad jį panaudotų savo apmokestinamoje veikloje; Karalius apibrėžia sąlygas, kurias turi tenkinti nekilnojamojo turto nuomos-finansavimo sutartis, pirmiausia kiek tai susiję su sutarties trukme, turto, kuris yra šios sutarties dalykas, pobūdžiu ir paskirtimi, taip pat priėmėjo teisėmis ir pareigomis;
- c) seifų nuomą.“

9 PVM kodekso 45 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta:

„Kiekvienas apmokestinamasis asmuo iš mokesčio, kurį jis privalo sumokėti, gali atskaityti mokestį už patiektas prekes ir suteiktas paslaugas, savo importuotas prekes ir Bendrijoje įsigytas prekes, jeigu jos skirtos:

1° apmokestinamiesiems sandoriams <...>“

10 1969 m. gruodžio 10 d. Karaliaus dekreto Nr. 3 dėl atskaitos taikant pridėtinės vertės mokestį 1 straipsnyje numatyta:

„1. Išskyrus, kai taikomos [PVM] kodekso 45 straipsnio 1a, 2 ir 3 dalys, apmokestinamasis asmuo atlieka šio dekreto 2 ir 3 straipsniuose nustatyta tvarka mokesčių už prekes ir paslaugas, kurios skirtos kodekso 45 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose numatytiems sandoriams vykdyti, atskaitą.

Kai apmokestinamasis asmuo, vykdydamas savo ekonominę veiklą, sudaro kitus sandorius, dėl kurių neatsiranda teisė į atskaitą, atskaitomoms sumoms nustatyti jis laikosi [PVM] kodekso 46 ir 48 straipsnių bei šio dekreto 12–21 straipsnių.

2. Jokiu atveju neatskaitomas mokestis už prekes ir paslaugas, kurias apmokestinamasis asmuo ketina naudoti privatiems poreikiams ar kitiems tikslams, nesusijusiems su jo ekonomine veikla.

Kai prekė ar paslauga skiriama iš dalies naudoti tokiems tikslams, atskaita neleidžiama tiek, kiek prekės ar paslaugos priskirtos šiems tikslams.

Šią dalį nustato apmokestinamasis asmuo kontroliuojamas mokesčių administratoriaus.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

11 *Régie* eksploatuoja *Luc Varenne* futbolo stadioną, už kurio įsigijimą turėjo sumokėti 6 428 579,97 eurų sumą, prie kurios dar turėjo būti priskaičiuotas 1 350 001,79 eurų PVM.

12 2003 m. rugpjūčio 25 d. *Régie* pasirašė su pelno nesiekiančia asociacija *Royal Football Club de Tournai ASBL* (toliau – RFCT) sutartį dėl *Luc Varenne* futbolo stadiono sportui skirtų patalpų naudojimo už atlygį.

13 *Régie* atskaitė visą PVM už minėtų stadiono sporto patalpų įsigijimą.

14 Atlikęs patikrinimus *Régie* buveinėje 2004 m. ir 2006 m. metais, Belgijos mokesčių administratorius nustatė, kad *Régie*, kiek tai susiję su PVM, įvykdė kelių rūšių sandorius, būtent:

— PVM apmokestinamus sandorius, iš kurių gali būti atskaitytas sumokėtas pirkimo PVM,

— sandorius, kuriems netaikomas PVM ir dėl kurių neatsiranda teisė atskaityti sumokėto pirkimo PVM, pavyzdžiui, tam tikras *Luc Varenne* futbolo stadiono sporto patalpas nemokamai, be atlygio suteikė RFCT, ir

— nuo PVM atleistus sandorius, dėl kurių neatsiranda teisė atskaityti sumokėto pirkimo PVM.

15 Belgijos mokesčių administratorius padarė išvadą, kad tam tikrų minėto stadiono sporto patalpų suteikimas naudotis RFCT pagal jos su *Régie* sudarytos sutarties sąlygas laikytinas nekilnojamojo turto nuoma, todėl atleistas nuo PVM pagal PVM kodekso 44 straipsnio 3 dalies 2° punktą.

- 16 2006 m. gruodžio 22 d. surašytame protokole Belgijos mokesčių administratorius pažymėjo, kad iš *Régie* veiklos analizės, atliktos remiantis realios paskirties metodu, matyti, jog ji gali atskaityti tik 36 % sumokėto pirkimo PVM vadovaujantis PVM kodekso 46 straipsnio 2 dalyje nustatyta proporcingo PVM atskaitymo metodika.
- 17 2007 m. sausio 10 d. Belgijos mokesčių administratorius nurodė *Régie* sumokėti jos klaidingai atskaityto PVM dalį (864 001,15 eurų), 86 400 eurų baudą, palūkanas ir delspinigius.
- 18 *Régie* užginčijo šį nurodymą *Tribunal de première instance de Mons* (Monso pirmosios instancijos teismas), o šis 2011 m. gegužės 12 d. priimtame sprendime nusprendė, kad *Régie Luc Varenne* futbolo stadiono patalpų suteikimas naudotis RFCT turėjo būti vertinamas kaip nekilnojamojo turto nuoma, ir mokesčių administratorius teisingai pasielgė, kai atsisakė atskaityti pirkimo mokestį. *Régie* šį teismo sprendimą apskundė *Cour d'appel de Mons* (Monso apeliacinis teismas).
- 19 Manydamas, kad jo nagrinėjamos bylos sprendimas priklauso nuo šios direktyvos tam tikrų nuostatų išaiškinimo, *Cour d'appel de Mons* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar sporto infrastruktūros patalpų suteikimas naudoti išimtinai futbolo tikslais, t. y. teisė nustatytomis dienomis, ne daugiau nei 18 dienų per sporto sezoną (sporto sezonui prasidedant kiekvienų kalendorinių metų liepos 1 d. ir baigiantis kitų metų birželio 30 d.) naudotis futbolo stadiono aikštynu, taip pat žaidėjų ir teisėjų drabužinėmis, yra nekilnojamojo turto nuoma, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punktą [PVM direktyvos 2006/112 135 straipsnio 1 dalies l punktas], jei naudojimosi ir eksploatacijos teises suteikęs subjektas:

- turi visišką ir neribotą teisę suteikti tokias pačias teises kitiems savo pasirinktiems fiziniams arba juridiniams asmenims, išskyrus minėtas 18 dienų,
- turi teisę be išankstinio naudojimosi ir eksploatacijos teisę turinčio koncesininko sutikimo bet kada pateikti į minėtas patalpas, be kita ko, tam, kad užtikrintų tinkamą naudojimąsi jomis ir apsaugotų nuo bet kokios žalos, ir tam keliami tik viena sąlyga – netrukdyti tinkamai sporto rungtynių eigai,
- be kita ko, išlaiko patekimo į patalpas nuolatinės kontrolės teisę, įskaitant laikotarpį, kai jais naudojasi RFCT,
- reikalauja sumokėti fiksuotą 1750 EUR atlyginimą už kiekvieną naudojimosi aikštynu, drabužinėmis, kavinės, durininko paslaugomis, visų patalpų apsauga ir priežiūra dieną – pagal susitarimą 20 % šios reikalaujamos sumos sudaro teisė patekti į futbolo aikštę, o 80 % – mokestis už įvairias priežiūros, valymo, remonto (žolės pjovimas, sėjimas ir kt.) ir žaidimo aikštės atnaujinimo paslaugas bei už papildomas paslaugas, kurias teikia naudojimosi ir eksploatacijos teisę suteikęs subjektas <...>“

Dėl prejudicinio klausimo

- 20 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punktą reikia aiškinti taip, kad futbolo stadiono suteikimas naudotis už sutartyje numatytą atlyginimą, kai šia sutartimi savininkui paliekamos tam tikros teisės ir prerogatyvos, ir numatoma kad pastarasis teikia įvairias paslaugas, būtent priežiūros, valymo, remonto ir atnaujinimo paslaugas, kurios sudaro 80 % sutartyje numatyto atlyginimo, yra „nekilnojamojo turto nuoma“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą.

- 21 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką termino „nekilnojamojo turto nuoma“ pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punktą esminė ypatybė yra tai, kad kontrahentui suteikiama teisė naudotis nekilnojamoju turtu kaip savininkui nustatytu laikotarpiu už atlygį, jokiai kitam asmeniui negalint pasinaudoti šia teise. Vertinant, ar konkretus susitarimas atitinka šį apibrėžimą, reikia atsižvelgti į visas sandorio savybes ir aplinkybes, kuriomis jis įvyksta. Lemiamas veiksnys šiuo atžvilgiu yra objektyvi sandorio esmė, neatsižvelgiant į tai, kaip šalys jį pavadina (Sprendimo *MacDonald Resorts*, C-270/09, EU:C:2010:780, 46 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).
- 22 Taip pat primintina, jog tam, kad būtų nekilnojamojo turto nuoma, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies b punktą, reikia, kad visos sąlygos, apibūdinančios šį sandorį, būtų įgyvendintos, t. y. kad nuomotojas būtų suteikęs nuomininkui teisę naudotis nekilnojamoju turtu kaip savininkui nustatytu laikotarpiu už nuomos mokestį, jokiai kitam asmeniui negalint pasinaudoti šia teise (Sprendimo *Medicom ir Maison Patrice Alard*, C-210/11 ir C-211/11, EU:C:2013:479, 26 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).
- 23 Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punktas yra nuostata, leidžianti nukrypti nuo principo, pagal kurį PVM apmokestinamas kiekvienas apmokestinamojo asmens už atlygį atliktas paslaugos teikimas, todėl aiškintinas siaurai. Neįvykdžius vienos iš pirmesniame punkte nurodytų sąlygų, ši nuostata negali būti taikoma pagal analogiją remiantis tuo, kad suteikto nagrinėjamo nekilnojamojo turto naudojimas yra labiausiai panašus į nuomą, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Medicom ir Maison Patrice Alard*, EU:C:2013:479, 27 punktą).
- 24 Iš tiesų nacionaliniai teismai, vieninteliai kompetentingi įvertinti faktines aplinkybes, atsižvelgdami į kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes turi nustatyti esminius aptariamų paslaugų požymius, kad būtų galima jas kvalifikuoti pagal Šeštąją direktyvą (šiuo klausimu žr., be kita ko, Sprendimo *Medicom et Maison Patrice Alard*, EU:C:2013:479, 33 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 25 Dėl sportui skirtų patalpų naudojimo kvalifikavimo Teisingumo Teismas jau buvo pažymėjęs, kad, kiek įmanoma, turi būti išnagrinėta su sportu ir kūno kultūra susijusių paslaugų visuma (Sprendimo *Stockholm Lindöpark*, C-150/99, EU:C:2001:34, 26 punktas).
- 26 Dėl golfo aikštyno nuomos Teisingumo Teismas išaiškino: kadangi golfo aikštyno valdymas paprastai reiškia ne tik pasyvią veiklą užtikrinant, kad jis būtų prieinamas, bet, be kita ko, ir daug komercinės veiklos, kaip antai priežiūra, valdymą ir nuolatinę paslaugų teikėjo priežiūrą, kitų pastatų suteikimą naudotis ir pan., nesant išskirtinių aplinkybių, ši nuoma nėra pagrindinė teikiama paslauga (Sprendimo *Stockholm Lindöpark*, EU:C:2001:34, 26 punktas).
- 27 Akivaizdu, kad pagrindinės bylos aplinkybės skiriasi nuo aplinkybių, būdingų byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Stockholm Lindöpark*, (EU:C:2001:34), nagrinėjamam sandoriui, nes, pirma, pagrindinėje byloje klubas patalpomis naudojasi „kolektyviai“ – ši panaudos teisė nėra individualiai suteikta žaidėjams, antra, šis naudojimasis kartotinis, tęstinis ir sutartomis dienomis praktiškai išimtinis ir, trečia, atrodo, kad *Régie*, kaip nuomotojo, funkcijos ir prerogatyvos priklauso nuo su eksploatacija susijusių poreikių, nuomos tikslų, sporto patalpų, kuriose gali sportuoti dideli kolektyvai ir atskiri asmenys.
- 28 Tačiau reikia daryti išvadą, kad iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, įvertinus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nurodytus faktus, nematyti jokių ypatingų aplinkybių, kurios leistų daryti išvadą, jog futbolo aikštės naudojimas būtų pagrindinė sandoryje numatyta paslauga, dėl kurios sandorį galima būtų laikyti „nekilnojamojo turto nuoma“, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punktą.
- 29 Atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybes, atrodo, kad *Régie* teikia sudėtingesnę leidimo patekti į sporto patalpas paslaugą, nes rūpinasi minėtų sporto patalpų stebėjimu, valdymu, tvarkymu ir priežiūra.

- 30 Pirma, dėl priežiūros, būtent teisių patekti į sporto patalpas ir *Régie* suteiktų teisių tai kontroliuoti, reikia pažymėti, kad iš tiesų šios teisės savaime negali kliudyti pagrindinėje byloje nagrinėjamą sandorį kvalifikuoti kaip nuomą, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punktą. Tokios teisės gali būti pateisinamos, siekiant garantuoti, kad nuomininkams tretieji asmenys netrukdyt naudotis minėtomis patalpomis. Iš tiesų Teisingumo Teismas jau buvo pažymėjęs, kad tokie sutartyje nustatyti naudojimosi nuomojamomis patalpomis ribojimai nepanaikina šio naudojimosi išimtinumo, kurio neturi įstatyme ar sutartyje nenumatyti asmenys, galintys pasinaudoti teise į daiktą, kuris yra nuomos sutarties objektas (Sprendimo *Temco Europe*, C-284/03, EU:C:2004:730, 25 punktą).
- 31 Tačiau šioje pagrindinėje byloje nagrinėjamos aplinkybėmis įgyvendinant teises patekti į sporto patalpas ir kontroliuoti patekimą nuolat dalyvauja *Régie* atstovai, pavyzdžiui, suteikiant durininko paslaugas, o tai gali duoti pagrindą manyti, jog *Régie* veikia aktyviau, ne tik nuomoja nekilnojamąjį turtą, kaip tai suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punktą.
- 32 Antra, kalbant apie įvairias valdymo, priežiūros ir valymo paslaugas, aišku, kad jos iš tiesų daugeliu atvejų yra būtinos, siekiant užtikrinti, kad nagrinėjamos sporto patalpos būtų švarios ir jomis būtų galima pasinaudoti pagal paskirtį, kaip antai organizuoti sportinius renginius ir, konkrečiau kalbant, futbolo rungtynes, kaip tai numatyta taikytiname sporto reglamente.
- 33 Todėl darytina išvada, kad šiuo tikslu reikalingų patalpų (tokios būklės, kad jomis galima naudotis sutartyje numatytais tikslais) kartu su patalpų remonto ir atnaujinimo, laikantis pasiūlytų reikalavimų, paslaugomis, taip pat prieigos prie šių patalpų RFCT suteikimas yra paslauga, kuri apibūdina pagrindinėje byloje nagrinėjamą sandorį (be kita ko, pagal analogiją žr. Sprendimo *Part Service*, C-425/06, EU:C:2008:108, 51 ir 52 punktus; Sprendimo *Field Fisher Waterhouse*, C-392/11, EU:C:2012:597, 23 punktą ir Sprendimo *RR Donnelley Global Turnkey Solutions Poland*, C-155/12, EU:C:2013:434, 22 punktą).
- 34 Šiuo klausimu skirtingų suteiktų paslaugų ekonominė vertė, kurios, remiantis sprendimu dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, sudaro 80 % sutartyje numatyto atlyginimo vertės, taip pat yra veiksnys, kuris remia pagrindinėje byloje nagrinėjamo sandorio, atsižvelgiant į jo visumą, kvalifikavimą kaip paslaugų teikimą, o ne kaip nekilnojamojo turto nuomą, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punktą.
- 35 Esant tokioms aplinkybėms, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar visos *Régie* teikiamos paslaugos iš tiesų yra būtinos leidžiant patekti į patalpas pagal sutartyje nustatytus, būtent išimtinai su futbolu susijusius, tikslus.
- 36 Dėl naudojimosi nagrinėjamu turtu trukmės, kuri yra esminis nuomos sutarties elementas, primintina, viena vertus, kad Teisingumo Teismas jau turėjo progą konstatuoti, jog, kalbant apie golfo aikštyną, ji gali būti ribota (Sprendimo *Stockholm Lindöpark*, EU:C:2001:34, 27 punktą).
- 37 Kita vertus, iš teismo praktikos matyti, kad naudojimasis neturi būti iš principo tik atsitiktinis ir laikinas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Leichenich*, C-532/11, EU:C:2012:720, 24 punktą).
- 38 Tokiomis nagrinėjamos bylos aplinkybėmis panaudos sutartyje nurodyta ilgiausia naudojimosi nagrinėjamu turtu trukmė yra 18 dienų, kuriomis žaidžiamas futbolas; tokia trukmė *a priori* nėra menka. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalės įvertinti, ar, atsižvelgiant į visas aplinkybes, sutarto naudojimosi nereiktų laikyti atsitiktiniu ir laikinu – tai būtų papildomas veiksnys, kuris pagrįstų pagrindinėje byloje nagrinėjamo sandorio kvalifikavimą kaip paslaugų teikimą, o ne nekilnojamojo turto nuomą. Šiuo klausimu, svarbu, be kita ko, patikrinti, kaip teigia Belgijos vyriausybė, ar *Luc Varenne* futbolo stadiono patalpos, viršijant sutartyje nustatytas ribas, realiai suteiktos RFCT nesilaikant tokių griežtų terminų, ar, kaip teigia *Régie*, jomis realiai buvo naudojamosi tik vykstant futbolo rungtynėms.

- 39 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio b punktas aiškintinas taip: futbolo stadiono suteikimas naudotis už sutartyje numatytą atlyginimą, kai šia sutartimi savininkui paliekamos teisės ir prerogatyvos ir numatoma, kad jis teikia įvairias paslaugas, pirmiausia priežiūros, valymo, remonto ir atnaujinimo paslaugas, kurios sudaro 80 % sutartyje numatyto atlyginimo, iš principo nėra „nekilnojamojo turto nuoma“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą. Tai turėtų įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 40 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

1977 m. gegužės 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388 dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas 13 straipsnio B skirsnio b punktą reikia aiškinti taip, kad futbolo stadiono suteikimas naudotis už sutartyje numatytą atlyginimą, kai šia sutartimi savininkui paliekamos teisės ir prerogatyvos ir numatoma, kad jis teikia įvairias paslaugas, pirmiausia priežiūros, valymo, remonto ir atnaujinimo paslaugas, kurios sudaro 80 % sutartyje numatyto atlyginimo, iš principo nėra „nekilnojamojo turto nuoma“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą. Tai turėtų įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.